Tamás Pál

Felelősségek

PUBLICISZTIKA - LXII. évfolyam, 8. szám, 2018. február 23.

Az 1968-as kényszerkivándorlási hullám után Lengyelországban nem maradtak jelentős számban zsidók. Gomułka ezt megelőzően a zsidókat „ötödik hadoszlopnak” nevezte. A bőrét akarta menteni, de nem sikerült, a pártellenzék így is megbuktatta. De a zsidóknak (köztük a pártértelmiség igen nagy részének) menniük kellett. A családok szakadtak, Michnik apja ment, ő maradt. Egyébként Nyugaton a kiérkezők általában gyorsan beilleszkedtek, de ma is a lengyel szélsőjobboldal legelkeseredettebb külföldi kritikusai vagy ellenfelei ebből a miliőből, többnyire már a második nemzedékből kerülnek ki. Egyébként a mai konzervatív sajtó szerint a varsói Gdański pályaudvarra akkor márciusban a vonathoz zsidó barátaiktól búcsúzni, együttérzésüket kifejezni kimentek a Kaczyński fivérek is. Persze akkori ellenzékiként. De a „zsidó” fogalma természetesen a lengyel nyilvánosságban zsidók nélkül is élt. Sőt bizonyos esetekben folyt az ellenségnek tartottak „névleges zsidósítása”. Zsidónak nevezhettek bárkit, aki másként gondolkozott vagy másként beszélt. Következésképpen a zsidó nem semleges azonosító fogalom volt vagy lett, hanem azok kiemelése, akik nem képviselhetik a lengyel hagyományokat és/vagy értékeket, akármit jelent is ez a jelző. Ezeket nem övezheti köztisztelet, manipulálnak, „lengyel érdekeket” kereszteznek.